

הוכחות בשחור על גבי לבן על ביום בחירות עלידי נציג מפא"י בישוב עולים כרך מזיפים בחירות

לזיוף זה בעבירה פלילית חמורה. העולם הזה מגיש את העובדות לציבור ופונה אל שר הפנים ושר המשפטים, בדרישה שייערכו חקירות מדוקדקות ויביאו את האחראים לדין. כי מה שנעשה החודש במבשרת ירושלים יכול לסמן את התחלת הקץ למשטר הדמוקרטי, הבנוי על בחירות חופשיות והוגנות — אם לא יבואו האשמים על עונשם בהתאם לחוק.

במערכת "העולם הזה" שמורה רשימה של 20 מבעלי זכות הבחירה במבשרת ירושלים, אשר הצהירו בשבועה כי לא השתתפו בבחירות אלה, ועל כן מספרם של אלה שהצביעו — 159 לפי הצהרת בן-חיים — הינו מזויף. זהו רק פרט אחד מתוך מסכת הביום והיופים, שהתקיימה במבשרת ירושלים בתאריך 7.5.57. לפי החוק חייבים כל האחראים

לפני כחודש נערכו הבחירות ועד המקומי של מבשרת ירושלים, כפר העולים במבואות הבירה. השגיח על ביצוע הבחירות אברהם בן-חיים, יושב ראש המועצה האזורית הרי יהודה, איש מפא"י וותיק וחבר קרית ענבים. למחרת הבחירות הודיע בן-חיים על התוצאות: מבין כל בעלי זכות הבחירה השתתפו בהצבעה 159; אנשי שלומו של בן-חיים נבחרו ברוב מכריע.

רק במקרה עבר משה האידי ליד אחת המודעות והודיע על תוכנה למחלוק. שניהם מיהרו להגיש את מועמדותם. ערב הבחירות כינס ג'ויגו בביתו את התושבים אליהו עבד אלחק, שלום שקורי, אברהם וזאנה הטקטוריסט (לא קרוב של אברהם וזאנה הנכה), דויד ריוח ושלמה אביסטרס. הוא הבטיח להסדיר להם עבודה טובה וטיפול בענייניהם, אם יעזרו לו. חלקם הסכים. ג'ויגו חילק להם פתקים, שנשאו את שמות שבעת מועמדי, להפצה בין התושבים. רשימות אלו, בכתב ידם של חברי הוועד היוצא, נמצאו מאוחר יותר בקלפי. לתור שבים, שלא ידעו קרוא וכתוב, הוסבר שאלה הן רק בקשות להקמת ועד חדש, ועליהם לזרוק אותן לתוך התיבה אשר תעמוד למחרת בבית הכנסת.

למחרת, בשעה ארבע אחרי הצהריים, החלה המערכה האחרונה של המחזה המי פוקפק. יושב ראש המועצה האזורית בן חיים נכנס לבית הכנסת של הכפר, גלוי ראש. "רצינו להגיד לו שבכית כנסת צריך כובע", סיפר אחרי כן אחד התושבים. "אבל פחדנו. הוא אדם חשוב."

המקום היה ריק למחצה, מאחר שמרבית התושבים לא ידעו דבר על הבחירות. בן חיים חיכה עד שש ואז פנה לאסולין: "כמה אנשים יש כאן לדעתך?"

"כ-70 איש, אדוני", השיב התון. "אפשר להתחיל בהצבעה", התערב גהגו של בן-חיים. בן-חיים הסביר לקהל בתרגומו של אסור לין, מה הם תפקידיו של ועד מקומי ומה יהיו סררי הבחירות. הוא הוציא מתיקו רשימות מודפסות, עליהן היו כתובים תשעה שמות — שבעת מועמדי של ג'ויגו ושני אנשי האופוזיציה. "עליכם לבחור בשבעה מתוך התשעה", הסביר יושב ראש המועצה. "את שני השמות שאינכם רוצים בהם אתם צריכים למחוק."

רוב הבוחרים העיפו מבט בפתקים והקימו קול צעקה. בן-חיים התל מצטער על ששלח מהמקום את קצין המשטרה ואנשיו, מתוך אמונה שהבחירות יתנהלו בשקט. התושבים דרשו במפגיע להוסיף מועמדים לרשימות המודפסות ולאחר ויכוח קצר רשם לפניו בן-חיים שבעה שמות נוספים — כולם ממתנגדי של ג'ויגו. הוא גם הציג כי הבחירות תיערכנה בהצבעה גלויה. אך האנשים התנגדו; כולם ידעו מה צפוי למתנגדי ג'ויגו. "בסדר", נכנע בן-חיים. "הצביעו לפי הפתקים המודפסים. תוכלו לרשום לכם את המועמדים הנוספים מעבר לדף."

זיפן בחירות ולנסי 20 + 159 = ?

הם דרשו לדחות את הבחירות ליום אחר, להכין פתקים מודפסים, שיכללו את כל 16 השמות. אך בן-חיים סירב בכל תוקף, ההצבעה החלה. בן-חיים קרא את השמות מפקס הבוחרים והם ניגשו לקלפי. אסולין סירב להשתתף בפיקוח על ההצבעה, עזב לאות מתאה את המקום, מיד לאחר שהטיל את פתקו לקלפי. הפרות החוק היו גלויות לגמרי: שום איש מוסמך לא בדק את פנקס הבוחרים שבידי בן-חיים; כמה מאנשי שלומו זקראו פעמיים בעוד שכמה שמות אחרים לא הוקראו כלל; בוחרים הצביעו במקום קרוביהם, שלא יכלו להגיע לקלפי. כאשר חקר צחת העולם הזה את בן-חיים על עבירה חמורה זו על החוק, השיב בתמימות: "מה יש? הם קרובי משפחה וכולם הסכימו על כך מראש."

★ ★ ★ "אנחנו לא מאמינים!"

לכבוד נפתחה הקלפי וקבוצת מיינים החלה סופרת את הקולות. בן-חיים קרא לג'ויגו ולסגנו, מינה אותם לקבוצת מיינים שניה, לשם זירוז תהליך הספירה. "בן-חיים שושן וג'ויגו מתעלמים ממה שרשמנו מעבר לדף!" הטיחו כלפיהם התושבים. "הם סופרים רק את הקולות שהם לטובתנו!" כאשר ראו הבוחרים כי הבחירות לא התנהלו כהלכה, קפץ אחד מהם וקרע חלק מרשימות המניה. בן-חיים אסף את ההעתיקים הנותרים, יצא החוצה, בחוץ עצרו אחד התושבים, שביקש לראות את הרשימות. "אדוני, פנה אליו: "אנחנו לא מאמינים לבחירות האלה. תן לנו לראות את הפנקסים!" נהגו של בן-חיים תפס את האיש בצווארו, החזיקו עד שנכנס בן-חיים למכונית והקהל התפור תוך ויכוחים סוערים. למחרת הופיע מפקח ראשון גבאי, ממשטרת ירושלים, ואחר תולית שוטרים. הם עצרו שבעה אנשים, רובם מועמדי האופוזיציה. האשמה: תקיפת בן-חיים ונהגו, זריקת אבנים אחרי המכונית. בין העצורים נכללו אסולין, שלא היה נוכח כלל במקום בשעת ההתקלות, והרב שמעון אקה, עולה קשיש ממצרים, אשר איש מתושבי הכפר לא ראה אותו מימיו מרים יד על מישוהו. אך ועלמו הוטרויים עם עצוריהם, הופיע בן-חיים בכפר והודיע כי 159 איש השתתפו בבחירות, מתוך כל בעלי זכות הבחירה, וכי יוסף ולנסי ואנשיו נבחרו ברוב קולות מכריע. הזיוף תם ונשלם.

אברהם בן-חיים, השגיח לפני שלושה חודשים על בחירות אחרות, שנערכו במערכת הקסטל. גם אז הואשם בעריכת הצגה מבוזאת, במקום בחירות דמוקרטיות. מכתב שנשלח אליו באותו עניין נשאר ללא תשובה עד היום.

לתפקיד כוכב ההצגה החדשה נבחר יוסף ולנסי, המכונה ג'ויגו. ג'ויגו, בן השלושים, נשוי ואב לארבעה ילדים, עלה אצלה מאלג'יר ב-1949, הינו עתה שוטר במשמר הגבול. את ששת שנותיו הראשונות בישראל בילה במלחה, מושב עולים בקירבת ירושלים, בו היה חבר ועד. כאשר הוקמה, לפני שנה, מבשרת ירושלים, נראה אקלימה נעים יותר לג'ויגו. חבר מפא"י הצעיר, בעל הקשרים, עבר לכפר החדש, הפך במהרה לאחת מדמויות המרכזיות. כאשר הציג, לפני חצי שנה, מדרך הסוכנות היהודית עמנואל פירונטינו לבחור ועד מקומי, היה כבר ג'ויגו בעל השפעה עצומה. בהצבעה גלויה נבחר השוטר הנמרץ לתפקיד יושב ראש הוועד המקומי, תואר שהביא עמו כבוד אך לא כסף.

באותה הזדמנות נבחר גם מזכיר הוועד, רפאל בן-שושן. בן-שושן הוא יליד מרוקו, שעלה ארצה לפני עשרה חודשים. הוא הפך די ימינו של ג'ויגו, ניצל את מעמדו הציבורי כדי לבצר לו ולמשפחתו עמדה כלכלית איתנה. הפקעת המחירים בתנות המכולת שלו היתה לשם דבר. "שילמנו עשרה גרוש יותר בשביל בקבוק יין וחצי לירה יותר בשביל קופסת בשר!" התרעמו אנשי הכפר. עובדת נקיין, שהועסקה במרפאת קופת-חולים, פוטרה ואשתו של בן-שושן זכתה במשרתה. אחיו יצחק היה אחראי לשמירה; אחיו השני, שמעון, עסק בטפסנות בעוד שקרוב אחר של המשפחה קיבל את הטיפול בבריכת המים המקומית. שום משפחה אחרת במבשרת ירושלים לא זכתה לתעסוקה כה מלאה, בגיבויים כה נוחים. מרוב, המלמד עברית בריכוז עולים, השיג רדיו עבור הכפר. המקלט הציבורי הוצב בתנוות של בן-שושן, במקום במועדון, וכל מי שרצה לשמוע חדשות נאלץ להיכנס למכולת. "המועדון פרוץ ויקלקלו את הרדיו שם", הסביר המזכיר-החוננוי. ההצעה להתקין מנעול בדלת המועדון לא נתקבלה משום מה על דעתו. בהשאחה למעשי השחיתות המקובלים בערים הגדולות, לא היו מעשיו של בן-שושן כה נוראים. אך בכפר הקטן עוררו מעשים אלה סערות רוחות עזה.

★ ★ ★

ג'ויגו הודיע שהוא מתכנן מדרך החדש

דויד אלפסי, יושב בכפר חצי שנה ועזבו לא מזמן, לא התערב בענייניהם הפנימיים של התושבים. "מינהל עצמי מקנה להם הרגשת אחריות", הסביר בנימה אבהית. תוצאותיה של גישה זו לא אחרו להיראות. ערב חג הפסח, כאשר חילק הוועד המקומי חבילות שי שנשלחו לכפר עלידי איגוד עולי צפון-אפריקה, הסתבר כי לא הגיעו כל החבילות המובטחות וחלק מהתושבים הנוקקים לא זכה לשי הצנוע. התפתחה מערכת גידופים והתפרצויות כעס, שהסתיימה במכות. ג'ויגו, שלא הצליח להשתלט על המהומה, טפח בכעס על השולחן והודיע על התפטרות הוועד. בשבת חזר על הודעתו בפני הקהל בבית-הכנסת. "עכשיו אין לכם ועד", הצהיר. "תעשו מה שאתם רוצים!"

הקהל לא התרגש. להיפך, רבים קיפו שעם התפטרות הוועד ייפסקו אותם המעשים שסופרו מפה לאוזן, מחשש עיניו ואוזניו של ג'ויגו הכליכול. סיפורים אלה נגעו לאויביו של ג'ויגו, שהיו מוצאים את עצמם משובצים לעתים קרובות מדי בשמירה, מקבלים צחי התייצבות תכופים או מועברים ליחידות מילואים מרוחקות — דבר שהיה כרוך בהפסד ימי עבודה יקרים.

עם התפטרות הוועד, התגבשה בכפר אופוזיציה. היו אלה אנשים שבחלקם הרגישו את עצמם מחוץ לתחום הישג ידיו של ולנסי, מאחר והיו משוחררים משמירה ומקור פרנסתם היה מחוץ לכפר. בחלקם היו אלה גם תושבים אשר סיכנו את פרנסתם ונוחיותם, כדי ללחום בג'ויגו. לא היה ביניהם קשר משפחתי או מפלגתי. הסביר אחד מהם מה היה איתם: "כאן הולכים כמו עיורים. לא יודעים מה מגיע לנו ומה לא. ג'ויגו עושה מה שהוא רוצה ולא אויבים לו כלום. בשביל זה התאחדנו. אנחנו רוצים לבחור ועד שייצג אותנו ויכבד כל אדם ואדם."

שלמה אסולין, יושב ראש הוועד הדתי במבשרת ירושלים, איש ישר והגון לכל הרעות, ממלא את תפקיד הרב המקומי, מאחר שמשרד הדתות לא הצליח למצוא רב שיסכים להתגורר במקום. מאז עלה לפני שנה מקזאבלנקה, התנהלו חיי מסיבי לבית-הכנסת הוועד, שהפך מרכז חיי החברה בכפר, אשר רוב תושביו דתיים. במשך 53 שנות חייו למד אסולין לעמוד על דעתו וללחום למען זכויותיו. הוא היה בין הראשונים שהתייצבו נגד ג'ויגו. התצטרפו אליו: משה האודי, גזבר ועד הפועלים, בעל משפחה וממוטר עבודה מאז נפגע בשעת סיקול-אבנים; אברהם וזאנה, נכה החי מעזה סוציאלי ומתמיכת אחיו; מחלוק בן-חיים, פנקסן לשעבר, הועבר עבודה גופנית קשה בגרירת אבנים. סביב הארבעה התלכדו כמה עשרות תושבים אחרים, שהרימו את קולם נגד הוועד.

★ ★ ★

כך נערכו הבחירות

פני בוועים אחרי התפטרות הוועד הופיע בן-שושן בבית-הכנסת בשבת. "אנחנו רוצים להקים לכם ועד חדש", הכריז בפני המתפללים. "הבחירות יהיו ביום רביעי." התושבים התנגדו. הם דרשו זמן שיספיק להכנה יסודית של הבחירות — לפחות חודש אחד. בן-שושן לא התחכם. הוא סיים את הודעתו ויצא. אותו ערב, עם צאת השבת, נתלו בבית-הכנסת, בצרכניה, במועדון ומשמרד פתקים כתובים צרפתיים, אשר הודיעו: "ביום ג' תיערכנה בחירות לוועד המקומי. על המועמדים להגיש את מועמדותם בכתב לוועד היוצא. מכתבים שיגיעו אחרי יום א', שעה 7 בערב, לא יתקבלו."

בן-שושן הצהיר מאוחר יותר כי הפתקים נתלו המשעה ימים לפני מועד הבחירות וכי הודעה בעל פה נמסרה עוד קודם לכן. על כל פנים מעטים קראו את הפתק, כי מרבית תושבי המקום אינם קוראים צרפתיים. במקרים קודמים דאגו חברי הוועד לתרגום ההודעות לערבית ולהפצתן בעל פה בין אנשי הכפר. הפעם הסתפקו בהדבקת הכרזות. אפילו אנשי האופוזיציה, שהיו מעוניינים בהגשת מועמדותם, לא ידעו ברובם על מועד קיום הבחירות.